

## Modül 5 – Geçici Korunanların Eğitime Erişimi

### [ÖRNEKLER]

Suriyeli bir çift, okul çağındaki dört çocuklarıyla birlikte kampta yaşıyorlar. Aile üyelerinin tamamının Geçici Koruma Kimlik Belgeleri var. Okul çocuklarından en küçük ikisi, kamptaki GEM'e devam ediyorlar. 12 ve 14 yaşlarındaki iki büyük çocuksa üç yıl kamptaki okula gitmişler, ama şimdi oradaki devlet okuluna gitmek istiyorlar. Anne ve baba, bu büyük çocuklarını devlet okuluna yazdırmak istediklerinde, kendilerine bu çocukların Türkiye'de okula GEM'de başlamış olmaları nedeniyle GEM'e devam etmeleri gerektiği söylenmiş. Anne ve babaya ayrıca, devlet okullarında ancak pasaportu veya oturma izni olan çocuklara yer olduğu da söylenmiş. Bu hukuka uygun mu?

Mahmud, geçici korumadan yararlanan 18 yaşında bir Suriyeli. GEM'den mezun olmuş ve Türkçeyi akıcı bir şekilde konuşuyor. Üniversiteye gitmek istiyor, ama devlet okulu diploması da, parası da yok. Ne yapmalı?

Suriyeli bir anne, uluslararası bir STK tarafından işletilen ve Suriye müfredatına göre eğitim veren iyi bir özel okul olduğunu duymuş. Okulla bağlantıya geçip iki çocuğunu ilköğretim programına yazdırıp yazdıramayacağını sormuş. Her iki çocuğun da Geçici Koruma Kimlik Belgesi var. Kendisine ancak okulun işletme giderlerinin karşılanmasına yardımcı olmak için bir ücret öderse çocuklarının kaydedileceği söylenmiş. Bu hukuka uygun mu?

### ANALİZ

Bu örnekte eşler ve çocuklar bir kampta yaşıyor. Şehirlerdeki GEM'ler, ancak kampların dışında yaşayan ve ilgili GEM'in bulunduğu mahallede ikamet ettiğini ispatlayabilen Suriyeli öğrencileri kabul ediyor. Şehirde kayıtlı olsalardı ve yaşasalardı, GEM'e kaydolma hakları olacaktı. Reddedilmeleri halinde, aile, İl Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurmalı. Müdürlüğün de çocukların kartlarını tanımayarak çocukları kabul etmemesi halinde, aile, Valilik gibi daha üst düzey bir makamdan yardım talep edebilir. Çocuklar için yer olduğunu varsayarsak, çocuklara uygun eğitim düzeyinin belirlenebilmesi için çocukların sınava ve mülakata girmesi gerekecektir.

Geçici korumadan yararlanan Mahmud, Türk üniversitelerine girmek için başvuruda bulunabilir. Kabul edilirse, okula ücretsiz olarak devam etme hakkına sahip olur. Ancak Türk lisesinden mezun olmadığı için dil yeterlik sınavına girerek Türkçesinin yeterli olduğunu göstermek ve Yabancı Öğrenciler Lise Yeterlik ve Denklik Sınavını (YÖLYDS) geçmek zorundadır. Bunlara ek olarak Suriye'de devam ettiği liseden veya Türkiye'de devam ettiği GEM'den aldığı diploması da göstermek zorundadır. Elinde liseden mezun olduğunu gösteren bir diploma veya belge yoksa YÖLYDS'ye giremez. Son olarak da üniversiteye giriş sınavına girmek zorundadır. Kabul edileceğine inandığı her üniversiteye başvurma hakkı olsa da, Suriyeli öğrenci kotası bulunan bir veya daha fazla üniversiteye girmeye çalışmalıdır. Mahmud özel üniversitelere de başvurabilir, ancak kabul edildiği takdirde bu okulların ücretlerine ilişkin bir muafiyeti olmayacaktır. Bu durumda da, üniversite, Türk hükümeti veya diğer programlar tarafından sağlanan bursları araştırmak isteyecektir. Kredi alma imkânlarını da araştırabilir.

Türk devlet okulları ve GEM'ler (Suriye müfredatına göre Arapça eğitim veren Geçici Eğitim Merkezleri), Geçici Koruma Kimlik Belgesi olan öğrencilere ücretsizdir. Bu okul, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığının onayladığı bir GEM ise, ücretsiz olmalıdır. Aile, okulun Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tanınmasına rağmen kayıt için ücret talep etmesi halinde, ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurmalıdır. Okul bir özel okulsu ve Milli Eğitim Bakanlığının düzenlemesine tabi değilse ücret talep edebilir; ancak ailelere bu okullar hakkında uyarıda bulunmak gerekmektedir. Bu tür onaylanmamış okullar, Türk hükümeti tarafından resmen tanınmamaktadır.